

В. Ю. Павлюк, здобувач вищої освіти

Науковий керівник: **Л. В. Чижевська**, д-р екон. наук, професор

Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир, Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА НАПРЯМКИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Ключові слова: паливно-мастильні матеріали, підприємство, облік паливно-мастильних матеріалів, GPS-навігації, автоматизований облік підприємств.

Основною складовою виробничих запасів є паливно-мастильні матеріали (далі – ПММ). З ПММ у процесі здійснення господарської діяльності стикається майже кожне підприємство. Якщо в підприємства є власний автомобіль або воно його орендує, йому необхідно придбавати та списувати ПММ.

Зараз одним із актуальних завдань для підприємства є виявлення та використання внутрішньогосподарських резервів, запобігання зловживанням та перевитратам за матеріальними статтями, так як від цього залежить собівартість продукції, підвищення продуктивності праці, рентабельності виробництва, досягнення комерційного успіху.

Вирішенню цього та інших питань повною мірою сприяє чітко налагоджений облік виробничих запасів та їх складової – ПММ. Мастильні матеріали – тверді, пластичні, рідкі та газоподібні речовини, які використовуються у вузлах тертя автомобільної техніки, індустриальних машин і механізмів, а також у побуті для зниження зносу, викликаного тертям [1].

Аналіз діючої практики показує, що на підприємстві ТОВ «Технічний ліцей» в організаційному аспекті обліку паливно-мастильних матеріалів все ще має недоліки. Зокрема, проблематика обліку виробничих запасів особливо проявляється при інвентаризаціях та пересортуванні окремих видів мастильних матеріалів. Мають місце й помилки при складанні первинних документів, що характеризують надходження і рух ПММ.

Актуальними питаннями організації й методики обліку ПММ на підприємстві ТОВ «Технічний ліцей» є:

- 1) підвищення ефективності планування обліку ПММ на підставі конкретизації завдань перевірки, які мають враховувати специфіку діяльності підприємства та величину витрат цих активів;
- 2) удосконалення робочої документації обліку для підвищення інформативності бухгалтерського звіту і прийняття коригувальних дій керівництвом підприємства, спрямованих на ліквідацію порушень та причин, що спонукали їх виникненню.

Завдання з організації системи внутрішнього контролю за достовірністю та повнотою ведення бухгалтерського обліку ПММ на підприємстві здійснює бухгалтер. ПММ, як одна зі складових аудиту виробничих запасів, є досить складним та потребує відповідного рівня знань, умінь та професійних навичок бухгалтера. Саме він має оперативно виявити порушення у веденні облікового процесу на етапі надходження ПММ, зберігання й ефективного використання. І головне — це не тільки фіксування фактів невідповідності ведення обліку операцій з ПММ вимогам чинного законодавства, але й розроблення пропозицій з їх ліквідації та запобігання виникненню у майбутньому.

Для забезпечення зберігання виробничих запасів, правильного приймання і їх відпущення важливе значення має наявність на підприємстві ТОВ «Технічний ліцей» в достатній кількості складських приміщень, оснащених ваговими та вимірювальними приладами, мірною тарою й іншими пристосуваннями. Для обліку видачі палива зі складу використовують лімітно-заправочні відомості, які відкривають на місяць для кожного автомобіля. Відпуск палива водіям здійснює заправник у межах ліміту, встановленого на місяць. Кількість фактично виданого водіям палива фіксують у двох документах: у Відомості обліку видачі нафтопродуктів і в Подорожньому листі водія. У Відомості обліку видачі нафтопродуктів заправник зазначає дату, номер подорожнього листа, прізвище водія і кількість відпущеного палива за марками. Водій підтверджує отримання палива своїм підписом. Заправник записує відпущене паливо до подорожнього листа і ставить у ньому свій підпис. Паливо, відпущене на за-

правку автомобіля, розглядають як внутрішнє переміщення від однієї матеріально відповідальної особи (заправника) до іншої (водія). На підставі цих документів і в такому самому порядку відображають рух талонів на паливо. При цьому складають окрему Відомість обліку видачі нафтопродуктів. Невикористані талони, раніше отримані водієм, повертаються, про що у подорожньому листі роблять відповідний запис. На підставі первинних документів, за якими на підприємстві здійснюють приймання і відпуск нафтопродуктів, матеріально відповідальна особа (заправник, комірник) складає Звіт про рух нафтопродуктів, який разом із первинними документами подає до бухгалтерії [2].

Для підвищення ефективності обліку за випуском ПММ необхідно впроваджувати ефективні форми попереднього й поточного контролю за дотриманням норм запасів та витрат, приділяти більше уваги підвищенню вірогідності оперативного обліку руху виробних запасів.

Найбільшу питому вагу у витратах на утримання транспортних засобів займають витрати на придбання ПММ. Основою повної автоматизації обліку витрат ПММ є використання технології глобального позиціонування (GPS-навігації), яка дозволяє в режимі реального часу володіти інформацією (збір первинної інформації) про місцеперебування та відстань, яку проїхав автотранспортний засіб.

У системі повністю автоматизованого обліку підприємств із використанням технології глобального позиціонування можливо відмовитися від складання подорожнього листа автомобіля.

Зазначена технологія дає змогу бухгалтерії отримати інформацію про відстань та час перебування автотранспорту в дорозі. Знаючи об'єм палива, який витрачається на 1 кілометр пройденої відстані, можна в повністю автоматизованому режимі обліковувати витрачання ПММ [3].

Отже, рекомендаціями щодо підвищення ефективності організації обліку ПММ на підприємстві є: щоквартально здійснювати аналіз показників ефективності використання ПММ та у вигляді пояснювальних таблиць надавати керівнику аналітичну інформацію; постійно проводити пошук шляхів прискорення обертання оборотних запасів; здійснювати контроль за нормами списання пального, використовуючи технології глобального позиціонування тощо.

Список використаних джерел: 1. Виноградова М. О., Жидеєва Л. І. Аудит : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2014. 656 с. 2. Свідерський Є. І. Облік паливно-мастильних матеріалів : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2003. 233 с. URL: <https://buklib.net/books/31439>. 3. Актуальні питання внутрішнього аудиту паливно-мастильних матеріалів та напрямки їх вирішення. URL: <http://elibrary.donnuet.edu.ua/1582>.